

Føroyingur á vitjan í Kenya

Nú um dagarnar frættu vit, at forsetin í Kenya hevði avlýst ferð í Nordurlondum m.a. orsakað av kritikki, sum hevur verið frammi í fjølmiðlunum móti stýrinum í Kenya.

Fyrr í ár vitjaði Karl Nolsøe í Kenya á veg til Etiopia. Hann stødgaði har í nakrar dagar og hevði høvi at kunna seg við viðurskiptini í hesum afrikanska landinum. Karl Nolsøe vitjaði eisini í Kenya fyri nøkrum árum síðani. Vit lata Karl greiða frá:

Aftaná mau mau-uppreisturin í fimti og seksti árunum, var Kenya sjálvbjargið við formligum fólkaræði av vestur-europeiskum slag og politiskari pluralismu, tað er fleiri politiskir flokkar.

Jomo Kenyatta ella »Logandi spjót«, sum í fleiri ár hevði verið í Bretlandi og í Danmark, har hann m.a. var á »Altjóða Háskúlanum« í Helsingør,

var fyrsti forseti landsins.

Meðan hann var í Europa, hevði Kenyatta tætt samband við norðurlendsk og bretsk javnaðarfólk og fyri honum vóru norðurlendsku vælferðarsamfeløgini tjar men eftirstrengingarverd ideal. Hvaasleiki veruleikans fekk tó idealismuna til at felna skjótt.

Í Kenya eru fleiri ættarsamfeløg, sum gamla hjá-

landaveldið hevði noytt til at liva saman innan meira ella minni tilvildarlig landamark.

Kikuyar, sum Kenyatta kom av, er avgjørt størsti ættarbólkurin, og Kenyatta skilti, at týðandi treyt fyri framhaldi tilveru Kenyas sum statur og tjóð mátti vera tilevnan av javnvág millum ættarbólkar, so at eingin varð kúgaður av

landaveldið hevði noytt til at liva saman innan meira ella minni tilvildarlig landamark.

Hvita niðurstufólkið hevði ognuð sær bestu landbúnaðarjörð landsins, sum undan hjálandatiðini hevði verið ogn bóndafólksins Kikuyana.

Hesir vildu hava jörðina aftur og finga hana við trýsti og tvingsul.

Teir hvítu búnaðarmenninir fóru í stórum tali úr landinum, aftaná at teir mangan høvdu selt ognirnar fyri lítið og einki.

Undan hjálandatiðini var jörðin ogn ættarbólkanna, men nú varð hon ofta tikin av topppolitikarum ella skyldfólkum teirra, sum í dag er ein yvirstætt av storbøndum.

Hin politiska stýrisskipanin rotaðist skjótt og mutur var vanligt frá ovast til niðast.

Kenyatta hevði møguga tær bestu ætlanin og royndi við setan av ráðharrastørvum at skapa ætlaðu javnvág, men mál maktins harnaði skjótt.

Hansara besti og dugnaligasti ráðharri, Tom Mboya, sum var formaður kenýansku verkamanna, evnarikur, reiðiligur og idalistur, av øllum sæddur sum arvingur Kenyattas, varð myrd-

øðrum ella kúgaði aðrar.

Men eitt er sjókort at lesa, annað skip at føra.

Kikuyar var oddabólkurin í bardaganum móti bretska hjálandavaldinum og kravdu týðningarmestu politisku og umsitingarstørv.

Royndirnar at skapa javnvág rendu á høvdu politisku og materiellu veruleikarnar.

»Kenya African National Union« ella »Kanu«, sum var parlamentariska andlit gomlu Mau Mau bólkanna og fyrst av øllum umboð Adi Kikuyar, var hin avgjørt mest týðandi flokkurin. Mótstøðupolitikararnir høvdu ilt við at føra síni sjónarmið og áhugamál fram móti fyrrverandi Mau Mau oddamonnum.

Hvita niðurstufólkið hevði ognuð sær bestu landbúnaðarjörð landsins, sum undan hjálandatiðini hevði verið ogn bóndafólksins Kikuyana.

Hesir vildu hava jörðina aftur og finga hana við trýsti og tvingsul.

Teir hvítu búnaðarmenninir fóru í stórum tali úr landinum, aftaná at teir mangan høvdu selt ognirnar fyri lítið og einki.

Undan hjálandatiðini var jörðin ogn ættarbólkanna, men nú varð hon ofta tikin av topppolitikarum ella skyldfólkum teirra, sum í dag er ein yvirstætt av storbøndum.

Hin politiska stýrisskipanin rotaðist skjótt og mutur var vanligt frá ovast til niðast.

Kenyatta hevði møguga tær bestu ætlanin og royndi við setan av ráðharrastørvum at skapa ætlaðu javnvág, men mál maktins harnaði skjótt.

Hansara besti og dugnaligasti ráðharri, Tom Mboya, sum var formaður kenýansku verkamanna, evnarikur, reiðiligur og idalistur, av øllum sæddur sum arvingur Kenyattas, varð myrd-

ur á sumri 1969.

Deyði henda unga mannsins skelkaði tey, sum høvdu sæð fram til, at Kenya undir hansara leiðslu skuldi búast til at verða tjóð við veruligum fólkaræði og menniskjansrættindum.

Morðgátan varð ongan tíð loyst og heldur ikki varð nógv gjørt fyri at loysa hana.

Á sumri 1969 yddi Kenya við slaturi um, at egnu ráðharrar Kenyattas stóðu aftanfyrri morðið.

Skjótt var at Kenyatta hevði sett seg niður sum eitt slag av landsfaðiri, serliga tá hann sum tann víðakendi mau mau-leiðarin ferðaðist kring landið hjá kikuyum.

Hevði hann verið hørð nót hjá hjálandaveldinum at bita, so var hann nú hart horn móti teimum av sinum gomlu stríðsfelegum, sum sessaðust á mótstøðubonkum tingsins. Tað varð hvest at teimum, orðið varð tikið frá teimum og byrgingar vórðu gjørdar fyri politiska virsemi teirra. Tíðum umbóðaðu teir hinar ættarbólkarnar.

Odinga, sum í fyrstani aftaná frigeringina ikki einans varð hildin at vera næsti vinmaður Kenyattas og stríðsfelagi, men harafturat stóð sum næsti maður forsetans, kom skjótt at verða forsprákari í teirri mótstøðu, sum var imóti undurgrevstrinum av tí fólkaræði, sum var málsetningurin í sjálvbjargisstríðnum.

Næst forsetanum var Odinga kendasti og týðningarmesti politikari landsins, men hetta forðaði ikki Kenyatta í alment at skelda hann út, lata hann steingja inni og at lata hann seta í fongsul.

Hóast stóra tokka norðurlenska fólkaræðisins fyri hesum landi, útvíklaði Kenya seg til at bliva ein avskeplað apu-mynd fólkaræðisins við tilvildarligum handtøkum

av politiskum mótstøðufólkum og myrðing, til eitt land við konsentrationslegum, eitt land har hin varni vitjandi læt vera at tosa politikk við tey búfestu um ikki fyri annað so fyrri at verja teirra tryggjeika.

Jomo Kenyatta forseti ognuði sær og næstingum stórar landsviddir. Kona hansara fekk einkarrætt til allan vegflutning millum stóra havnarbýin Mombasa og høvuðsstaðin Nairobi.

Tann jarnbreyt, sum var millum hesar býir frá hjálandatiðini, varð latin fara í órøkt, tí við stuðuli altjóða bankans, varð gjørdur landsvegur úr Mombasa til Nairobi og jú minni jarnbreytin kundi flyta, jú meira var til lastvognar frúnar Kenyattas.

Dóttur Kenyatta varð sett sum yvirkongameistari Nairobi og bleiv kend í Danmark fyri sín part í út-smugling av filabeini.

Við stórum stuðuli úr vesturheiminum og har ikki minst úr norðurlondum, hevur Kenya útvíklad seg til at verða eitt kapitalistiskt samfelag við einum stórrikum yvirstætti og einum stórum og stórfátækum undirstætti av dagleiðarum, smábøndum og idnaðar-ognarløysingum.

Í býunum er ein munandi stórum miðalstættur, sum landsins sjálvræðis-stýri ikki kennir tryggjeika mótevnis. Vápnadu styrkir landsins, sum fremst av øllum skula tryggja vald teirra ráðandi, eru samstundis atvold til ótryggjeika, sum fatiligt er, tá hugt verður at politiska útviklinginum í størsta parti Afríkas, har yngri heryvirmenn og undirryvirmenn hava tikið valdið. Hesir niðaru yvirmenn koma ofta úr miðalstættini, meðan ov-

»Fourteen Falls«, ið liggur nærindis Nairobi

Nairobi. Nýmótans umsitingarbygningar seta sín dám á miðbýin

